

ŽEMAIČIŲ KALVARIJOJE – PAMINKLAS MOTIEJUI VALANČIUI

KAN. TEOL. LIC. ANDRIEJUS SABALIAUSKAS

Edvino Bružo nuotraukoje – renginio, skirto paminklo vyskupui Motiejui Valančiui, atidengimui Žemaičių Kalvarijoje, akimirka

2013 m. lapkričio 22 d. Žemaičių Kalvarijos miestelyje (Plungės rajonas) šalia Žemaičių Kalvarijos vidurinės mokyklos, prie Žemaičių Kalvarijos parapijos namų, atidengtas ir pašventintas skulptoriaus Jono Jagėlos sukurtas vyskupo Motiejaus Valančiaus atminimui skirtas biustas-paminklas, atidarytas naujai įrengtas skveras, įvyko naujai įrengto miestelio gatvių apšvietimo šventė.

Renginiuose dalyvavo gausus būrys garbių svečių – politikų, visuomenės veikėjų, Žemaičių vyskupo M. Valančiaus giminės atstovų bei Žemaičių Kalvarijos bendruomenės narių. Pirmiausia jie susirinko į 12 val. Žemaičių Kalvarijos bazilikoje vykusias Šv. Mišias, kurioms vadovavo Telšių vyskupas dr. Jonas Boruta SJ, koncertavo jo pagalbininkas vyskupas Linas Vodopjanovas OFM, Žemaičių Kalvarijos šventovės rektorius kan. Jonas Ačas, Telšių kunigų seminarijos prefektas kan. Andriejus Sabaliauskas, iš Žemaičių Kalvarijos kilęs mons. jubil. Vytautas Steponas Brazdeikis, Telšių vyskupijos licėjaus direktorius kun. Tomas Žlibinas.

Tą dieną Telšių vyskupas dr. J. Boruta SJ kalbėjo apie M. Valančiaus ryšius su Žemaičių Kalvarija. Čia, Žemaičių Kalvarijoje, 250 metų veikė Dominikonų vienuolynas, kuris XVII a. pab. buvo įsteigęs mokyklą, vėliau tapusią Vilniaus universitetui pavaldžia gimnazija. Ji veikė iki 1836 m. (uždaryta carinės Rusijos valdžios įsakymu). Į šią gimnaziją kasmet iš įvairių Žemaitijos kampelių

mokytis suvažiuodavo po 300 ir daugiau mokinių Penkerius metus (1816–1821) čia mokėsi ir būsimasis kunigas, vėliau vyskupas, rašytojas, vertėjas, lietuvių tautos blaivintojas, knygnešystės sąjūdžio įkūrėjas ir rėmėjas, slaptų lietuviškų, daraktorinių mokyklų kūrėjas ir šio judėjimo skatintojas Motiejus Valančius. Jo seneliai gyveno Žemaičių Kalvarijos parapijoje (M. Valančiaus dėdžių ir tetų žemiškėji palaiškai šiandien ilsisi senosiose Žemaičių Kalvarijos kapinėse).

M. Valančius, jau būdamas Žemaičių vyskupu, konsekrovė Žemaičių Kalvarijos bažnyčią (ji sudegė 1897 m.), čia teikdavo sutvirtinimo sakramentą tūkstančiams tikinčiųjų.

Po Šv. Mišių visi rinkosi prie Žemaičių Kalvarijos vidurinės mokyklos, kur iškilmingai buvo perkirpta juostelė ir visi renginio dalyviai pakviesti į naujai įrengtą skverą. Paminklą ir skverą pašventino Telšių vyskupas dr. J. Boruta SJ. Po pašventinimo projektą „Motiejus Valančius ir Žemaičių Kalvarija“ pristatė ir apie jo įgyvendinimą papasakojo Žemaičių Kalvarijos bendruomenės „Gardai“ pirmininkas mokytojas Bronius Kleinauskas. Sveikinimo žodį šio įvykio proga tarė vienas iš pagrindinių projekto įgyvendinimo rėmėjų – Lietuvos Respublikos Seimo narys Jurgis Razma, taip pat daug kuo prie paminklo pastatymo prisidėjęs Plungės miesto ir rajono meras Albinas Klimas, Žemaičių Kalvarijos vidurinės mokyklos direktorius Zenonas Garbenčius, Žemaičių Kalvarijos seniūnas Liudas Gričius, Telšių vyskupo augziliaras ir generalvikaras vyskupas L. Vodopjanovas, kiti atvykę svečiai.

Renginio metu visiems, kurie nuoširdžiai prisidėjo prie projekto įgyvendinimo, buvo įteikti padėkos raštai ir atminimo dovanėlės.

Vėliau dauguma dalyvių pasuko į Žemaičių Kalvarijos parapijoje ir seniūnijoje esantį Šarnelės kaimą, kur Telšių vyskupas dr. J. Boruta SJ pašventino naujai suremontuotus šios bendruomenės namus.

Šis kaimas garsėja tuo, kad čia yra iškilaus mūsų tautos poeto, Žemaičių rašytojų sambūrio nario Vytauto Mačernio tėviškė. Čia jis atgulė ir amžinam poilsiui. Šį kraštą garsina ir dabar čia gyvenanti, daug metų apylinkių žmones gydanti iškilaus mūsų tautos filosofo, mąstytojo, rašytojo Antano Maceinos dukra Danutė Maceinaitė-Mickūnienė, iš šio kaimo kilę kunigai – A. Barakauskas, A. Krapauskas, Br. Bagužas. Šarnelės kaime gyvena aktyvūs žmonės. Jie jau turi savo bendruomenės namus (įkurti buvusios mokyklos pastate). Čia jie dabar renkasi džiaugsmo bei liūdesio akimirkomis. Čia giedami „Kalnai“, Gegužinės ir Birželinės pamaldos. Čia šarvojami mirę kaimo gyventojai.

Edvino Bružo nuotraukoje – 2013 m. lapkričio 22 d. Žemaičių Kalvarijoje vykusių renginių dalyvių